

R O M Â N I A
 CURTEA DE APEL BUCUREŞTI – SECȚIA A II A PENALĂ
 DOSAR NR.1526/2003

SENTINȚA PENALĂ NR.49

Sedința publică de la 14 iulie 2003

Curtea compusă din:

PREȘEDINTE – VIOREL ADRIAN PODAR

GREFIER - GABRIELA IONESCU

**MINISTERUL PUBLIC – PARCHETUL DE PE LÂNGĂ
 CURTEA DE APEL BUCUREŞTI – reprezentat de procuror
 CAMELUŞ PĂDURARU.**

Pe rol, pronunțarea asupra cauzei penale privind pe inculpații col.(rez)**STANICĂ TUDOR** și col.(rez)**CREANGĂ MIHAIL**, trimiși în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prev. de art.25 raportat la art.175 lit.a Cod penal.

Dezbaterile au avut loc în sedința publică de la 26 iunie 2003, fiind consemnate în încheierea de sedință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru astăzi, 14 iulie 2003, când a dat următoarea sentință :

C U R T E A

Deliberând în cauza de față,

Pe baza coroborării probelor administrate și aflate la dosarul cauzei, va reține următoarea situație de fapt:

După anul 1972, regimul comunist condus de Președintele N.Ceaușescu, a luat din ce în ce mai

accentuat, o formă ideologică și propagandistică represivă în care cultul personalității a jucat un rol decisiv.

În acest context, inginerul Ursu Gheorghe Emil, manifesta un spirit civic, fiind un observator al realității românești și internaționale, fără să-și exprime, public, în R.S.R., convingerile sale.

Era un pasionat al călătoriilor turistice în străinătate, care i-au fost permise până în anii 1980, deținând în scop turistic valuta necesară, pe care o procura cu greu. La întoarcerea din fiecare excursie, Ursu Gheorghe Emil preda note informative Securității, relatând date despre fiecare călătorie, conform uzanțelor vremii.

Întreținea încă din anul 1974, relații cu persoane din emigrația română, îndeosebi scriitori și poeți de la care a primit opt numere din revistele "Limite" și "Ethos", ce conțineau articole critice la adresa situației din România.

A furnizat postului de radio "Europa Liberă" două materiale în care a comentat negativ, măsurile luate de P.C.R. în domeniul construcțiilor civile afectate de cutremur, și lucrările Conferinței Naționale a Scriitorilor din România, ce au făcut obiectul mai multor emisiuni.

A manifestat înclinații artistice compunând poezii, unele cu conținut critic la adresa regimului.

Încă din tinerețe, obișnuia să-și noteze într-un jurnal gândurile și impresiile personale, fără a le face publice.

Prin întreaga sa concepție și atitudine, Ursu Gheorghe Emil s-a situat printre criticii regimului comunist de la acea vreme.

Anii 1979-1980 s-au caracterizat ca fiind sfârșitul perioadei de destindere a relațiilor dintre Est și Vest.

În anul 1983 fiica sa, Ursu Olga a emigrat în SUA unde s-a stabilit, Ursu Gheorghe Emil dorind să-o viziteze în anul 1984, solicitând viză turistică autoritaților române.

În decembrie 1984 au fost descoperite la locul de muncă al inginerului Ursu, respectiv, Institutul de Cercetare și Proiectare pentru Sistematizare, Locuințe și Gospodărie Comunală București, însemnări din jurnalul personal menționat mai sus, iar ca urmare a percheziției domiciliare efectuate de către Securitate s-a descoperit jurnalul personal, documente și înscrișuri, precum și valută, respectiv 3000 de lire italiene, 5 dolari, 40 de mărci, 10 DMW și 8,10 sekely.

La 4.01.1985 Direcția a II-a a Departamentului Securității Statului din M.I.(D.S.S.) a deschis un dosar de urmărire informativă "Udrea" în legătură cu consemnările considerate denigratoare la adresa regimului (vol.1, fila 1).

Ursu Gheorghe Emil a fost audiat în stare de libertate de către ofițeri de securitate, respectiv col.Vasile Gheorghe, mr.Pârvulescu Marin și lt.Hodiș Vasile din Direcția a VI-a Cercetări Penale.

Raportul Direcțiilor a II-a și a VI-a din D.S.S. din 30.01.1985(conduse de gen.Macri E. și col.Vasile Ghe.) consideră că Ursu Gheorghe Emil trebuie trimis în judecată în stare de arest(vol.2, fila 354).

Ofițeri de securitate l-au invitat de 16 ori ptr. discuții și audieri pe Ursu Gheorghe Emil și au desfășurat activități informative(fila 209).

La 3.05.1985 aceleși direcții au aprobat să se propună neînceperea urmăririi penale ptr. infracțiuni contra securității statului(vol.1, fila 101).

Ursu Gheorghe Emil a mulțumit Securității pentru clemență prin angajamentul din 3.08.1985.

În data de 15.08.1985 Direcția Parchetelor Militare a aprobat neînceperea urmăririi penale pentru infracțiuni contra securității statului(vol.6, fila 29).

Ca urmare a Raportului din 30.01.1985, aşa cum se arată prin nota din 15.08.1985, "cazul Ursu" a fost prezentat la 28.08.1985, Procurorului General, iar după declinarea competenței în favoarea organelor de urmărire penală civilă, Procuratura Locală a sectorului 6 București, în data de 21.09.1985, a luat măsura arestării preventive a inc.Ursu Gheorghe Emil(victimă în acest dosar), pentru comiterea infracțiunii de operații interzise cu mijloace de plată străine(Decretul 210/1960), fiind deținut în arestul Direcției de Cercetări Penale din Inspectoratul General al Miliției(I.G.M.).

Direcția de Cercetări Penale din I.G.M., a fost organul de urmărire penală care a început cercetarea penală a lui Ursu Gheorghe Emil, în condițiile în care, în raport de valoarea mică a valutei deținute la domiciliu, fără drept, putea fi cercetat de un organ local al Miliției(Ursu Gheorghe Emil avea și un cont mic în valută la B.C.Ext., lucru cunoscut de organele abilitate).

Direcția de Cercetări Penale din I.G.M. era condusă la acea dată de col.Scarlet și inc.col.Stănică Tudor, acesta din urmă coordonând direct Serviciul de Cercetare Penală și Serviciul Arest al I.G.M.. Serviciul de Cercetări Penale era condus de col.Ştir (din care făcea parte mr.Popescu Florea - ce a instrumentat dosarul lui Ursu, cu acesta în stare de arest). De asemenea, Serviciul Arest era condus de inc.col.Creangă Mihai.

Deși se dispusese neînceperea urmăririi penale pentru infracțiuni contra securității statului, interesul organelor de Securitate a continuat și după 21.09.1985, având în vedere deschiderea dosarului informativ "Udrea", care nu a fost închis decât la data de 1.08.1987(la doi ani după decesul lui Ursu Gheorghe Emil) și în care se urmărea evoluția cazului(exemplu: nota S.R.I./15.09.1993 în care se arată că

Securitatea a obținut o notă informativă la 3 zile după arest, cu privire la reacția colegilor de muncă a lui Ursu).

Având în vedere cele de mai sus, s-a stabilit la nivelul factorilor de conducere, ca regimul de arest la care să fie supus Ursu Gheorghe Emil să fie diferențiat în funcție de evoluția datelor de anchetă și eventualele reacții interne și internaționale; acest aspect va fi ilustrat de succesiunea declarațiilor luate, consemnarea aspectelor medicale și de incidentele din arest.

Din coroborarea acestor elemente, se poate concluziona că prin mijlocirea inc.Stănică Tudor, ce coordona cercetările penale și arestul, acesta, împreună cu inc.Creangă Mihai, șeful arestului, au instui un regim de teroare și în final de exterminare a lui Ursu Gheorghe Emil, înlesnind astfel lui Clită Marian, coleg de celulă cu Ursu, uciderea acestuia. Mai mult decât atât, inculpații Stănică Tudor și Creangă Mihai nu au luat măsuri de acordare urgentă a ajutorului medical, după ce Clită Marian l-a bătut grav pe Ursu Gheorghe Emil, deși aveau responsabilități privind asigurarea sănătății victimei.

Cercetarea penală a lui Ursu în stare de arest, s-a făcut în afara legii, prin faptul că arestatul nu a beneficiat de apărător la audiere deși asistența juridică era obligatorie(avocatul ales Pora neparticipând decât la prezentarea materialului de urmărire penală, datată în 15.11.1985), iar în multe cazuri, în mod suspect, după audieri, apar consemnări medicale gradate ca gravitate, toate fiind susceptibile de agresivitate.

În ceea ce privește repartizarea arestațiilor pe celule, cei doi inculpați, nerespectând legea(art.3 din Legea nr.23/1969 privind executarea pedepselor și art.11 din Regulamentul de aplicare/15.12.1969-nepublicat), l-au izolat pe Ursu Gheorghe Emil într-o celulă din zona "Catanga"(nr.30 și apoi 34) cu doi deținuți cunoscuți ca fiind violenți, ambii recidiviști, aflați în executarea unor

pedepse, și au stabilit ilegal drept consemn, interdicția subofițerilor de pază de a interveni în interiorul celulei.

S-a mai stabilit că, deși Ursu Gheorghe Emil nu constituia un element periculos, i-au fost refuzate vizitele familiei.
fo

Concret, situația audierilor, consemnărilor medicale și a evenimentelor de pe parcursul arestului rezultate din actele scrise, se prezintă astfel:

-sâmbătă, 21.09.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către procuror cu ocazia arestării(vol.6);

-marți, 24.09.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6);

-joi, 26.09.1985, apare prima consemnare medicală în arest, pe numele Ursu Gheorghe Emil-hipertensiune oscilantă: 17/10(vol.2, fila 77);

-luni, 30.09.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6);

-joi, 3.10.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6) și de col. Știr-adresă I.G.P.(vol.2, fila 75);

-marți, 8.10.1985, s-a consemnat medical în arest pe numele Ursu Gheorghe Emil -sindrom nevrotic;

Urmare demersurilor fiicei lui Ursu, Ursu Olga, aflată în S.U.A., oficialități ale acestui stat au solicitat prin Ambasada R.S.R. informații privind situația arestatului Ursu(8.10.1985).

-joi, 10.10.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6);

-marți, 15.10.1985, a fost scos la audiere de col. Știr(adresă I.G.P. precedentă), și a fost pedepsit cu izolare severă 3 zile;

-joi, 17.10.1985, Ambasada RSR a primit de la Președintele Subcomitetului ptr. Europa un mesaj prin care-

și exprimă îngrijorarea în legătură cu situația lui Ursu din arest(fila 549, dosar Clită).

-vineri, 18.10.1985, Ursu(in etate de 60 ani) a fost introdus în cam.30(penultima cameră din arest, mai izolată decât celelalte, în față aflându-se grupul sanitar-schiță fila 433, dosar Clită) și izolat cu Clită Marian(34 ani, multirecidivist-ultima condamnare de 6 ani închisoare în 1984, cunoscut violent, aflat în executarea unei pedepse și cunoscut al inc.Stănică ce l-a audiat într-o cauză penală-fil.257-decl.Stănică) și Radu Gheorghe(31 ani, recidivist, cunoscut violent);Există consemnări în registrul de arest, conform căroră și inc.Stănică efectua direct repartizarea deținuților pe camere-fil.46verso,48 etc.registru.

S-a primit de către organele de Securitate o scrisoare trimisă din Paris de Baciu Camillo, din diaspora română, adresată ziarului "România Liberă", prin care semnatarul protestă împotriva arestării lui Ursu Gheorghe Emil, și arăta că va reclama forurile internaționale după data de 30.10.1985.

-luni, 21.10.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6) și s-a prelungit arestul cu încă 30 de zile, până la 21.11.1985;

Ministerul de Externe al R.S.R. a transmis prin Ambasada R.S.R. în S.U.A. faptul că Ursu Gheorghe Emil va fi trimis în judecată în stare de arest, răspuns întocmit pe baza unei informări a Direcției de Cercetări Penale din I.G.M. unde inc.col.Stănică Tudor era şef-adjunct(22.10.1985).

Securitatea îi comunică lui Ursu, contra semnătură faptul că în august 1985 s-a dispus neînceperea urmăririi penale privind infracțiuni contra securității statului(24.10.1985).

Săptămâna 28.10-3.11.1985 nu s-au luat declarații lui Ursu Gheorghe Emil de către Miliție, ci de către Securitate, fiind audiat și Ursu Andrei, fiul lui Ursu Ghe., căruia i s-au

Inmănat din actele ridicate cu ocazia percheziției locuinței tatălui său.

72

Din săptămâna următoare, se constată o alterare vădită a stării de sănătate a lui Ursu Ghe. Emil.

-marți, 5.11.1985, s-au luat 2 declarații inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6);

-miercuri, 6.11.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6) și s-a consemnat medical în arest pe numele Ursu Gheorghe Emil -hernie inghinală dublă și reumatism poliarticular;

-sâmbătă, 9.11.1985, s-a consemnat medical în arest pe numele Ursu Gheorghe Emil -hernie dublă și constipație;

-luni, 11.11.1985, s-a luat declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6);

-miercuri, 13.11.1985, s-a luat ultima declarație inculpatului Ursu de către mr.Popescu(vol.6), în care, ca și în cele precedente, Ursu Gheorghe Emil recunoaște consecvent acuzația de detinere de valută. Comunicare între Ambasada SUA din București către un membru al Congresului SUA, în care se arată că, probabil, avocatul lui Ursu va lua legătura cu acesta în data de 13.11.1985(fila 557, dosar Clită). Este ultima zi și noapte în care Ursu Ghe. a stat în cam.30. S-a stabilit prin hotărare definitivă, că, Clită Marian l-a bătut grav pe Ursu Ghe., acesta din urmă decedând la 17.11.1985(a fost condamnat la 20 ani închisoare, redusă cu 1/2). Nu s-a consemnat în registre evenimentul produs și nu există consemnări medicale pe numele Ursu Gheorghe Emil, deși martorii audiați, inclusiv personalul de pază, au declarat că Ursu Gheorghe Emil, în cam.30, fusese victimă unor grave violențe care au atras suferințe ce nu puteau trece neobservate.

Deși fusese lovit grav înainte de 14.11.1985, în perioada următoare, 14-15.11.1985, Ursu Ghe.Emil a fost anchetat(scos din arest fără consemnări în registrul de

arest), pedepsit(fără ca raportul de pedepsire să fie consemnat în registrul de arest), menținut cu potențiali agresori în cameră și lipsit de îngrijiri medicale.

Astfel,

-joi, 14.11.1985, orele 6-14, în registrul de arest se menționează că Ursu Gheorghe Emil, Clită Marian și Radu Gheorghe au fost mutați în cam.34(diametral opusă de cam.30 și aflată mai puțin izolat), fără ca aceștia să fie despărțiti deși avuseseră loc incidente grave. S-au efectuat schimbări masive de deținuți în camerele arestului(fil.53 din registru). Nu sunt consemnări medicale pe numele Ursu Gheorghe Emil. În registrul arestului se consemnează că Ursu Ghe. a fost scos din arest de mr.Popescu dar pentru această dată nu există nici un act procedural întocmit!. Sora lui Ursu Ghe., Berdan Georgeta, a fost chemată de mr.Popescu pentru relații în legătură cu schimbarea unor lei în valută(vol.2, fila 5).

-vineri, 15.11.1985:

S-a primit prin Ambasada RSR de la Congresul SUA un protest în legătură cu situația lui Ursu Ghe(fila 544, dosar Clită). În aceeași zi cercetările penale s-au precipitat, astfel: col.Ştir I-a scos pe Ursu Ghe. din arest conform unei informări SRI, dar nu s-a menționat în registrul de arest(fil.206). În aceste condiții apare prezentat materialul de urmărire penală de mr.Popescu. Șeful schimbului II, plt(r)Palamariu Florinel nu a semnat la orele 14 procesul verbal de preluare a schimbului(registru de arest). Securitatea a obținut o caracterizare a lui Ursu Ghe. de la fostul servicii al acestuia, printr-o practică inexistentă de colaborare între aceste instituții(vol.1, fila 143-SRI). La aceeași dată s-a întocmit un raport de pedepsire cu izolare severă a lui Ursu Ghe. pentru insultarea unui șef de direcție, raport netrecut în registrul de arest, Ursu nefiind schimbat din camera 34 în care se afla conform registrului de arest cu Clită și Radu(fil.204). Mai mult, deși fusese

pedepsit cu izolare, între orele 14-22, în cam.34 a mai fost introdus un deținut, respectiv Casapu Mitruș, aflat la începutul executării unei pedepse. La aceeași dată mai apăre pedepsit cu izolare, dar trecut în registru, Șerban Marin. Nu există consemnări medicale pe numele Ursu Gheorghe Emil.

-sâmbătă, 16.11.1985, s-a consemnat medical în arest pe numele Ursu Gheorghe Emil -colică abdominală. La aceeași dată, Direcția de Cercetări Penale din IGM a trimis dosarul la Procuratura Locală a Sectorului 6, cu propunere de trimitere în judecată(vol.5, fila 1).

-duminică, 17.11.1985, s-a consemnat medical în arest pe numele Ursu Gheorghe Emil-abdomen acut, luându-se de această dată, după 3 zile de la bătaia aplicată de Clită Marian, măsura internării la Spitalul Penitenciar Jilava, urmarea gravelor dureri abdominale însoțite de stări de vomă avute de acesta încă din 15.11.1985. La examenul medical extern, s-a consemnat prin foaia de observație nr.5047, faptul că Ursu Ghe. prezenta echimoze de diferite mărimi în hipogastru și flancuri, precum și abdomen acut datorat unei peritonite generalizate. Supus imediat unei intervenții chirurgicale, s-a constatat perforația intestinului subțire care generase starea de septicemie. După operație, la reanimare, Ursu Gheorghe Emil a decedat prin stop cardio-respirator.

Pe 20.11.1985, cadavrul lui Ursu Gheorghe Emil a fost autopsiat, după intrarea în putrefacție, însă, deși s-au constatat leziuni de violență, s-a concluzionat că moartea a fost urmarea unor cauze neviolente, fapt pentru care, la data de 21.01.1986, s-a dispus neînceperea urmăririi penale de către Procuratura Municipiului București, în legătură cu moartea acestuia.

La data de 17.12.1985 s-a întocmit o notă a UM 0544,
în care apar reacțiile unor congresmani și personalități din
SUA pe marginea "cazului Ursu".

În anul 1986 familia Ursu emigrează în SUA.

Pe data de 1.08.1987 Departamentul Securității
Statului a închis dosarul de urmărire informativă, deschis la
data de 4.01.1985.

După înlăturarea regimului comunist, de la începutul
anului 1990, s-au întreprins noi cercetări penale în legătură
cu moartea dizidentului Ursu.

Din raportul medico-legal nr.E2/3235/1990 a rezultat
că moartea acestuia a fost violentă și s-a datorat
peritonitei purulente generalizate, prin perforația post
traumatică de ansă ileală, concluzionându-se că leziunile s-
au putut produce prin loviri repetitive cu coruri dure în
regiunea abdominală, cu circa 3-4 zile anterior decesului,
între leziunile suferite și moarte existând legătură directă
de cauzalitate(fila 199).

La data de 29.09.1993, secția Parchetelor Militare din
Parchetul General, a infirmat neînceperea urmăririi penale,
în vederea identificării și tragerii la răspundere penală a
eventualilor milișieni și foști securiști vinovați de moartea
violentă a lui Ursu Ghorghe Emil.

În anul 2000, Curtea Supremă de Justiție, secția
penală, l-a condamnat pe Clită Marian la 20 ani închisoare
pentru uciderea lui Ursu Gheorghe Emil, acesta beneficiind
de reducerea cu 1/2 a pedepsei aplicate(Decretul
nr.11/1988).

La data de 22.11.2000 secția Parchetelor Militare din
Parchetul General de pe lângă C.S.J. a întocmit
rechizitoriul, prin care inculpații col.(rez.) Stănică Tudor și
col.(rez.) Creangă Mihai au fost trimiși în judecată ptr.
instigare la omor calificat prev. de art.175 lit.a C.P. iar

inculpatul plt.(rez)Burcea Ștefan, pentru complicitate la aceeași infracțiune. Au fost disjunse cercetările în legătură cu alții ofițeri din fosta Securitate și din Miliție.

Cercetarea judecătorească s-a efectuat de Tribunalul Militar Teritorial până la data de 20.06.2003, când, urmare declinării de competență, s-a continuat de Curtea de Apel București, secția a II-a penală.

Prin încheierea din 26.06.2003 s-a dispus disjungerea cauzei privindu-l pe inculpatul Burcea Ștefan, avându-se în vedere starea sănătății acestuia și interesul unei mai bune judecăți, întrucât apărarea a solicitat suspendarea judecății cauzei și efectuarea unei expertize medico-legale(art.303 C.P.P).

Constatându-se în legătură cu ceilalți 2 inculpați, că cercetările penale sunt încheiate, la data de 26.06.2003, au avut loc dezbatările.

Curtea reține că situația de fapt expusă anterior se confirmă și prin declarațiile martorilor audiați în cauză. Astfel:

Plt.Popă Dan, trecut în rezervă în decembrie 1985, paznic arest, a declarat că în timpul serviciului său de noapte(n.n.-13/14.11.1985) a auzit zgomote și strigăte în celula în care se afla detinutul Ursu(n.n.-cam.30), și uitându-se pe vizetă l-a văzut pe Clită Marian lovindu-l pe Ursu în regiunea testiculelor, cu un obiect contondent, crede acesta că era un băț, Ursu fiind legat de pat cu cearceafuri. El le-a cerut lui Clită și Radu să-ldezlege și a raportat situația şefului de tură plt.maj. Burcea Ștefan care avea calitatea să ia măsuri corespunzătoare. L-a întrebat cine le-a permis să-l lovească, iar aceștia i-au răspuns să-și întrebe şefii că știu ei despre ce e vorba... Declară că personal nu putea interveni în cameră de unul singur. Șeful de tură i-a spus textual- "nu este treaba noastră, o să informez șeful de arest, col.Creangă care cunoaște

situată...". Aflat că din ordinul inc.Tudor Stănică, Scarlet și Coca, Radu Gheorghe și Clită ar fi fost introdusi în celulă cu Ursu, și celula ar fi fost în consecnță întrucât Ursu Gheorghe Emil fusese anchetat de Securitate(fila 49). Mai declară că într-o din zile Ursu a fost dus la anchetă și când a revenit era roșu la față și se ținea cu mânile de burtă; Udrea sau Munteanu au afirmat că ...Ursu a fost adus de la anchetă cu pătura. Acest martor nu și-a schimbat declarația în legătură cu producerea evenimentului din 13/14.11.1985, dar a oscilat în legătură cu raportarea evenimentului, explicabil datorită riscului de a fi considerat într-un fel culpabil.

Plt.maj. Munteanu Ion, paznic arest de serviciu în dimineața zilei de 14.11.1985, confirmă declarațiile martorului Popa Dan, în sensul că și el a raportat col.Creangă Mihai, dar acesta a spus să nu intervină, respectiv "eu sunt șef, iar dumneata trebuie să execuți paza". Declară că col.Creangă primea diapozițiile de consecnță de la șeful său Tudor Stănică. De asemenea că deținuții Clită și Radu erau oamenii de încredere ai lui Creangă și-i repartiza în camerele în care erau arestați cu probleme mai complexe. Creangă le promisese că vor fi eliberați condiționat mai repede, dacă cei doi deținuți ar fi reușit să scoată ceva de la Ursu(filele 63-70). Datorită percepției directe a acestor împrejurări și presiunii psihice, în ultima declarație dată la Tribunalul militar teritorial a ajuns să declare că nici nu-și amintește cine a fost Ursu,Clită sau Radu Ghe.

Plt.rez. Udrea Marian,22 ani la acea dată, paznic arest în noaptea de 13/14.11.1985, actualmente zidar, declară că consecnțul prin care s-a stabilit ca paznicii să nu intervină la cam.30 a fost o decizie a șefului de direcție, care era Tudor Stănică, iar Clită și Radu erau informatori de cameră, fiind folosiți împotriva lui Ursu întrucât acesta nu recunoștea că are legături cu "Europa Liberă" și "Vocea

Americii". De câte ori Ursu era adus de la anchetă i se făcea o audiere în cameră de către cei doi, iar discuția era interceptată telefonic prin T.O., astfel că cel ce asculta auzea tot, inclusiv urletele(fila 78). Ulterior acest martor a făcut declarații contradictorii, explicabile prin presiunea psihică rezultată din directa sa implicare, prin prezența sa din noaptea de 13/14.11.1985. În declarația scrisă dată în instanță a precizat că nu a primit ordine scrise sau verbale în legătură cu regimul de detenție a lui Ursu și nu se puteau face înregistrări în arest. Nu revine asupra existenței notelor informative. De altfel, ceilalți agenți de pază, prezenti în serviciu, în aceeași noapte, au declarat constant că nu au percepuit în arest nici un eveniment!(Burcea S., Dochia Ghe. și Cojocaru Ghe.).

Lt.rez. Palamariu Florin, paznic arest de zi în săptămâna 11-17.11.1985, confirmă faptul că arestul de pe "catanga" avea tehnică de ascultare în camere printr-o aparatură de ascultare ce se afla în clădirea vecină a Direcției de Cercetări Penale a Securității. Notele informative pe care le întocmeau deținuții Clită și Radu, privindu-l pe Ursu, le ducea colonelului Creangă, dar de regulă el venea la cameră și le lua de la deținuți. Oricum, toate notele informative se contabilizau la acesta și le punea în mapa informatorului, și de aici se trimiteau la conducerea Direcției. La fila 71 declară că ofițerii de securitate nu întocmeau note scrise de scoatere din arest. În declarația dată în instanță, a arătat că într-o zi Ursu a fost dus la cabinetul medical și se ținea cu mâna de partea dreaptă a abdomenului.

Cojocaru Gheorghe, în prezent agent de pază la I.G.P., 25 ani la acea dată, paznic arest ce avea în supraveghere de noapte chiar camera 30, a declarat că nu a sesizat în timpul serviciului de pază nimic deosebit!(fil.60).

Din declarațiile martorilor medici, Constandache Ioan, Hristenco Vladimir și Marinescu Sorana, rezultă că pe corpul lui Ursu Gheorghe Emil s-au observat echimoze de diferite mărimi și ca simptomatologie: arsuri pe esofag, dureri în epigastru și vărsături verzi(pe care dr.Marinescu Sorana le-a trecut în foaia de observație nr.5047/17.11.1985), iar la intervenția chirurgicală s-a descoperit o perforație pe intestinul subțire, cauzată după cum le-a relatat bolnavul, de faptul că în detenție a fost bătut cu șpițul pantofilor, în abdomen. Dr.Hristenco Vladimir a apreciat la timpul respectiv vechimea echimozelor între 36-48 ore de la deces, bolnavul acuzând dureri abdominale de același interval de timp(filele 169,181,186). Dr.Marinescu Sorana a declarat că bolnavul le-a spus că încă din 15.11.1985 s-a plâns la arest dar nu a fost luat în seamă. *Personalul medical nu și-a schimbat declarațiile pe parcursul procesului penal.*

Deținutul Clită Marian a declarat că a primit dispoziție din partea col.Creangă M. și Tudor S., ca împreună cu Radu Ghe. să execute un regim de teroare, tensionat asupra lui Gheorghe Ursu, pentru a spune tot ce știe în legătură cu acele note în care și-a exprimat dezacordul față de regim și rețelele care l-au ajutat să scoată unele materiale scrise din țară... Ursu a fost maltratat, schinguit și distrus definitiv, moral și în parte fizic de către el și Radu Gheorghe. Supraveghetorii, aveau ordin să nu intervină, iar notele informative erau preluate de col.Creangă, și date mai departe col.Vasile Ghe. și col.Tudor Stănică(șefii cercetărilor penale ale Securității și Miliției). Împreună cu Radu Ghe. avea periodic întâlniri cu col.Creangă și col.Stănică, care le dădea indicații privind regimul tensionat și îi ajutau oferindu-le cătușe. Mai declară că la 2-3 zile Ursu era scos și dus la anchetă la col.Vasile din DSS. De asemenea, că, col. Tudor Stănică și Creangă Mihail i-au spus că nu au benzină pentru mașină să-l ducă la spital pe

Ursu, după ce l-a bătut Clită, și că până la urmă cam astea sunt indicațiile(filele 87-138). Ulterior, în cursul cercetărilor judecătoarești, după ce a fost condamnat, a declarat fără însă a dovedi, că s-a întâles cu procurorul Voinea să declare că a fost instigat să-l omoare pe Ursu, de către persoanele judecate în acest dosar(inc.Stănică și Creangă).

Deținutul Radu Gheorghe a declarat în prezența cauză, că, Clită Marian avea multă libertate și ori de câte ori l-a bătut pe Ursu a făcut-o la ordinul cuiva; de câte ori venea din camera de anchetă, inginerul Ursu venea bătut(declaratie din 18.05.1999 și fila 151). În cursul judecății lui Clită, a declarat că Ursu a fost bătut de Clită având certuri în legătură cu programul de cameră.

Deținutul Casapu Mitruș, la data de 22.10.1998 a declarat că, cam cu 2 zile înainte de moarte, Ursu a fost scos la anchetă dimineața și a fost adus în celulă seara cu pătura, întrucât nu mai putea să meargă; avea mari dureri abdominale, nu mai putea vorbi, avea vărsături și în timpul care a urmat a urlat de durere, dar nu i s-au acordat îngrijiri medicale; Radu Ghe. îl șicana pe Ursu, cerându-i să cânte și să danseze(fil.149).

Deținutul Caracostea Stere declară că urmele de lovitură apăreau după fiecare interogatoriu, iar în ultima perioadă, inginerul Ursu se afla în stare critică; deosemenea, că Radu Ghe. îi informa pe anchetatori despre notele lui Ursu(fil.147).

Deținutul Godeanu Gheorghe a declarat că, cam.30 era camera de exterminare(fila152).

Deținutul Hîrșu Ilie a declarat că Ursu a bătut în ușa de la camera de arest ca să fie scos la medic, dar nu a fost băgat în seamă.

Deținutul Pascale Gheorghe a avut o discuție cu Ursu la WC-ul arestului, acesta spunându-i "nenorociții ăştia mă omoară. Dacă ieși de aici să le spui copiilor mei Andrei și Olga". Urletele lui Ursu se puteau auzi nu numai în celule

sau birourile de anchetă, ci chiar și în stradă. Dintr-o dată nu s-au mai auzit(fila 157).

81

Revenind de la analiza stării de fapt descrise anterior, și coroborând actele oficiale întocmite, ca și declarațiile martorilor audiați, în contrapondere cu declarațiile inculpaților Tudor Stănică și Creangă Mihai, ce nu au recunoscut faptele penale pentru care au fost acuzați, Curtea apreciază ca fiind în mod cert dovedită vinovăția acestora, dar nu sub forma instigării la infracțiunea de omor calificat, urmând să fie schimbată încadrarea juridică, conform art.334 C.pr.pen.

Potrivit art.317 C.pr.pen. obiectul judecății îl constituie fapta și persoana arătată prin actul de sesizare, încadrarea juridică finală revenind instanței de judecată.

Pentru a se reține în sarcina inculpaților forma de participare a instigării, cum s-a susținut prin rechizitoriu și prin concluziile părților vătămate, trebuie să poată fi dovedit faptul că cei doi inculpați au determinat în orice formă, dar cert, pe cond. Clită M. să comită infracțiunea de omor asupra lui Ursu. Însă, din probatoriu administrativ, doar condamnatul Clită M. și martorul Radu Ghe. confirmă parțial instigarea, în sensul că aceștia au declarat că au fost determinați să exercite un regim de teroare(nefiind precizată nici măcar o aluzie cu privire la omorârea lui Ursu). În rest, nu există nici o altă probă care să confirme în mod cert determinarea de către inculpați a cond. Clită M. la comiterea infracțiunii de omor. Cum dubiul trebuie să profite inculpaților, se va analiza încadrarea juridică corectă a faptelor prezentate mai sus.

Rezumând situația de fapt expusă anterior, se va reține că cei doi inculpați, din motivejosnice (profitând din servilism, în mod ilegal și autoritar, de funcțiile de conducere deținute), printr-un comportament inuman(deși răspundeau de viața și sănătatea celor aflați în arest), de

comun acord, au premeditat și permis desfășurarea unui regim de teroare progresivă, în scop de lichidare fizică a victimei Ursu Gheorghe Emil de 60 ani, iar apoi, după ce condamnatul Clită M. i-a aplicat lovitură grave, contrar celor mai elementare norme morale, deși-i cunoșteau degradarea accentuată a stării de sănătate, nu au luat măsuri de acordare a îngrijirilor medicale, încercând să zădărnică ascensiunea lui, nedispunând transportarea la spital a victimei, decât după 3 zile, când orice șansă de supraviețuire nu mai era posibilă, aceasta decedând la scurt timp de la internare.

În acest mod, inculpații, cu intenție, au înlesnit și ajutat pe condamnatul Clită M. (asigurându-i condițiile favorabile) să comită infracțiunea de omor, permitând exercitarea de presiuni psihice și fizice asupra victimei (prin intermediul anchetatorilor și a colegilor de celulă), concomitent cu acordarea de facilități cond. Clită M., în condițiile în care au dispus nelegal pentru gardieni, consensul de a nu interveni în camera 30; apoi, deși cunoșteau deteriorarea evidentă a sănătății victimei, mai ales din data de 15.11.1985, pe parcursul a 3 zile, l-au lăsat pe Ursu Gheorghe Emil fără ajutor medical, pentru ca acesta să nu mai poată fi salvat.

Din punctul de vedere al încadrării juridice, crearea condițiilor favorabile urmată de lăsarea fără ajutor a victimei (deși inculpații aveau obligația de a interveni în salvarea vieții victimei), se circumscrie atât formei de vinovăție a complicității, cât și celei de autorat la comiterea infracțiunii de omor calificat. Crearea condițiilor favorabile=coautorat iar lăsarea intenționată, pe o perioadă lungă de timp, fără ajutor, a victimei, în condițiile în care aveau obligația de a acționa pentru salvarea victimei=autorat.

Ambele contribuții infracționale prezintă în opinia Curții aceeași gravitate și întrucât au urmărit suprimarea în

Împrejurări similare a vieții aceleiași persoane, constituie o unitate naturală de infracțiune.

Cum prin săvârșirea unei infracțiuni, potrivit art.144 C.pen., se înțelege comiterea faptei penale în oricare modalitate contributivă, respectiv de autor, instigator sau complice, inculpații vor fi condamnați pentru săvârșirea infracțiunii de omor calificat cu premeditare, forma complicității subsumându-se formei de autorat.

Din punct de vedere subiectiv, inculpații au acționat inițial (în faza complicității), cu intenție indirectă de a-l ucide (art.19 pct.1 lit.b C.pr.pen) pe Ursu Emil, iar la final (în faza autoratului), cu intenție directă de a-l ucide (art.19 pct.1 lit.a C.Pr.pen.). Literatura juridică a arătat că starea pasiv voită a unui făptuitor, poate disimula un comportament violent, în acele situații în care făptuitorul avea obligația de a acționa, traducând un model atipic de acțiune în scop de ucidere (Vintilă Dongoroz, Drept penal, Buc.1939, pag.218). Este clasic exemplul medicului care, în scop de ucidere, nu aplică bolnavului un tratament necesar vindecării, mizând pe evoluția nefavorabilă a bolii. Sau al mamei care refuză să-și alăpteze copilul, pentru a-l ucide.

Reiese în mod evident, din modul de derulare al evenimentelor, că inculpații, șefi ai organelor de anchetă și ai agenților de pază, au fost tot timpul informați cu privire la starea de sănătate a lui Ursu (inclusiv prin notele informative întocmite de Clită și Radu), dar aceștia au acționat în sens invers (intensificând ancheta și în final lăsându-l fără ajutor), cu intenția de a-l ucide pe disident.

Începutul rezoluției infracționale a celor doi inculpați se situează imediat după prima pedepsire cu izolare a lui Ursu, respectiv din data de 18.10.1985, momentul izolării în scop de tortură a victimei în camera 30 alături de doi condamnați recidiviști, violenți, mult mai tineri și aflați în executarea unor pedepse. După două săptămâni în care prin

intermediul direcției conduse de inc.Stănică s-a răspuns unor oficialități din SUA cu privire la situația lui Ursu, începând cu data de 5.11.1985, cei doi inculpați au permis desfășurarea unui regim de teroare, care, în două săptămâni a dus la decesul lui Ursu George Emil. Astfel, după 3 declarații luate în datele de 5 și 6.11.1985, Ursu a prezentat hernie inghinală dublă, ce a fost consegnată medical, în aceeași săptămână, de două ori. Apoi, după alte două declarații, din datele de 11 și 13.11.1985, are loc agresiunea din noaptea de 13/14.11.1985 exercitată de Clită asupra lui Ursu. Deși au fost informați de agenții de pază, inculpații, în data de 14.11.1985 nu au luat măsuri de acordarea ajutorului medical, și, în desăvârșirea rezoluției infracționale de omor, i-au lăsat pe cei trei deținuți împreună, schimbându-i în camera 34. Nu au raportat în scris evenimentul din arest, dinpotrivă, au luat măsuri pentru zădărnicirea aflării adevărului. Astfel, în data de 15.11.1985, inculpații au dispus urgentarea definitivării dosarului, pentru a fi trimis la procuratură (pe 16.11.1985 a fost predat procururii), în acest scop efectuându-se de urgență prezentarea materialului de urmărire penală, Ursu fiind scos la audiere fără consemnare! de col.Stir, s-a obținut de securitate o caracterizare a lui Ursu, iar arestul l-a pedepsit pe Ursu! cu izolare severă (raport de pedepsire netrecut în registrul!), fără a se schimba camera, fiind introdus din dispoziția inc.Creangă tot în camera 34, deținutul Casapu!. Si pentru a fi siguri că Ursu va deceda, inculpații, nici în data de 16.11.1985 nu au luat măsuri de internare a victimei(deși trimiseseră dosarul la procuratură), fiind consemnat de către medic, doar un simptom medical, colică abdominală!. Abia în dimineața zilei de 17.11.1985, inculpații au dispus transportarea victimei la spitalul penitenciar, când au fost siguri că nu va mai trăi.

S-a susținut că agresiunea comisă de Clită asupra victimei s-ar fi produs în noaptea de 14/15.11.1985, aspect neconfirmat însă de probe și de logica desfășurării evenimentelor. Agresiunea s-a produs cu o zi înainte, în noaptea de 13/14.11.1985, întrucât această noapte a fost ultima în care Ursu și ceilalți doi deținuți au stat în camera 30(mai izolată decât cam.34), cunoscută printre deținuți ca fiind cea de exterminare, evenimentul nocturn determinând a doua zi masivele mutări de deținuți, inclusiv a lui Ursu. Această concluzie nu este infirmată de Plt.Popa Dan care a fost de serviciu și în noaptea de 13/14.11.1985- fil.72,vol.2.

Inculpații au negat orice amestec în comiterea crimei de către cond.Clită M., apărări contrazise de motivația prezentei sentințe, bazată exclusiv pe probele materiale(deosebit de relevante) și testimoniale, corect administrate. Dacă Clită ar fi fost singurul vinovat, inculpații l-ar fi găsit vinovat încă din 1985 și nu ar mai fi încercat să zădărnică ascăzarea adevărului.

Oscilațiile declarative ale unor martori, sunt neessențiale pentru stabilirea vinovăției celor 2 inculpați, având drept explicație nu "confeționarea de probe de către procuror", ci presiunii psihice la care au fost supuși pe parcursul procesului, generat de directa lor percepere a evenimentelor cercetate, eventuala implicare ca și distanței temporale la care au fost date(Clită M.,Radu Ghe.).

Sunt mulți alți martori, personal de pază și deținuți, ale căror declarații nu s-au modificat esențial și sunt în acord cu actele scrise depuse la dosar, dovedesc înlănțuirea faptelor comise de inculpați aşa cum au fost prezentate prin prezența hotărâre(Pascale Ghe., Godeanu Ghe., Popa Dan, Munteanu Ion, Palamariu Fl.,Casapu, Udrea, Hîrșu etc.).

Numești martori vorbesc de modul inuman în care erau tratați deținuții în cursul cercetărilor și în arest(Barbu C.,Pencea St.,Dragomir Petrică,Călina Nicolae etc.).

Unii martori au preferat să declare că nu au observat nimic(Cojocaru Ghe.,Dochia Ghe.-și el în serviciul de noapte la acea dată, Chircu G.,Damian G.,Brezoiescu C-tin,Axinte E.etc). Dacă s-ar aprecia sincere declarațiile martorilor care au relatat că în perioada în discuție nu au observat nici un eveniment în arest, s-ar ajunge la ideea morții naturale a disidentului Ursu, concluzie absurdă în raport de actele medico-legale ce au stabilit moartea violentă a victimei.

În fine, încercarea apărării de a-i dezvinovăți pe inculpați, prin invocarea unor declarații a unor persoane aflate în curs de cercetare în aceeași cauză, nu poate avea decât un caracter echivoc, aceștia încercând la rândul lor să se dezvinovătească(Vasile Ghe.,Pârvulescu M.,Popescu F. etc.).

În ceea ce privește individualizarea pedepselor ce se vor aplica inculpaților, se vor avea în vedere criteriile prev. de art.72 C.pen. Curtea apreciind că pentru prevenirea comiterii de fapte penale similare cu grad foarte ridicat de periculozitate și pentru reeducarea inculpaților, este necesară stabilirea pedepselor la maximul special prev. de lege, agravat în condițiile reținerii de circumstanțe agravante.

Curtea va reține ca circumstanțe agravante ale răspunderii penale : săvârșirea infracțiunii de către inculpați din motive joasnice(servilism manifestat prin depășirea ilegală a limitelor funcțiilor deținute), calitatea de ofițeri superiori cu funcții de conducere în milăie (în care erau obligați să asigure respectarea legii și protejarea sănătății deținuților) și încercarea de zădănicire a aflarei adevărului.

Pedepele vor fi reduse prin aplicarea art.2 din Decretul nr.11 din 1988.

Se vor aplica pedepele complementare prev. de art.64 lit.a,b și c C.pen pe o perioadă spre maximul prev. de lege și degradarea militară(obligatorii potrivit legii-art.65 și art.67 c.pen).

Se va dispune arestarea preventivă a inculpaților pe o durată de 30 de zile, pentru a se împiedica sustragerea inculpaților de la definitivarea judecății și executarea pedepselor, în temeiul art.350 alin.1 ,136 alin.1 și art.148 lit.d C.pr.pen., întrucât inculpații au încercat să zădărnică astfel aflare adevărului: nu au raportat în scris evenimentul din arest; în data de 15.11.1985, inculpații au dispus urgentarea definitivării dosarului, pentru a fi trimis la procuratură(pe 16.11.1985 a fost predat procuraturii), în acest scop efectuându-se de urgență prezentarea materialului de urmărire penală, Ursu fiind scos la audiere fără consemnare! de col.Stir; s-a obținut de securitate o caracterizare a lui Ursu; arestul l-a pedepsit pe Ursu cu izolare severă(raport de pedepsire netrecut în registrul!), fără a se schimba camera, fiind introdus din dispoziția inc.Creangă tot în camera 34, deținutul Casapul.Si pentru a fi siguri că Ursu va deceda, inculpații, nici în data de 16.11.1985 nu au luat măsuri de internare a victimei(deși trimisesează dosarul la procuratură), fiind consemnat de către medic, doar un simptom medical, colică abdominală!.Abia în dimineața zilei de 17.11.1985, inculpații au dispus transportarea victimei la spitalul penitenciar, când au fost siguri că nu va mai trăi.De asemenea în baza art.148 lit.h c.pr.pen., întrucât inculpații vor fi pedepsiți cu 22 ani de închisoare, pentru comiterea unei infracțiuni deosebit de grave iar lăsarea în libertate prezintă în aceste condiții un pericol concret pentru ordinea publică.

Acțiunile civile promovate de soția și cei doi copii ai victimei, sunt în totalitate intemeiate, acordarea de daune morale justificându-se prin acoperirea, chiar și parțială a puternicelor suferințe psihice îndurate după moartea lui Ursu(art.998,1003 c.civ,art.14 și 346 c.pr.pen). 88

În baza art.191 și 193 C.pr.pen. inculpații vor fi obligați atât la plata de cheltuieli judiciare către stat(din care 9 milioane lei la urmărirea penală) , cât și către părțile civile(cheltuieli de deplasare și asistență juridică).

Pentru aceste motive,

**C U R T E A
IN NUMELE LEGII
H O T A R A S T E:**

Condamnă pe inc.col.(rez.) **Stănică Tudor**(fiul lui Gheorghe și Anica, născut la 12.02.1938 în Brăila, domiciliat în Buc. str. Pictor Sanzto Rafael nr.5 sector 2, căsătorit, doi copii majori, studii Facultatea de Drept), și inc.col.(rez.) **Creangă Mihail**(fiul lui Gheorghe și Domnica, născut la 25.08.1938 în Buc., cu domiciliul în Buc. str.Visarion nr.8 sector 1, căsătorit, un copil major, studii liceul), pentru săvârșirea infracțiunii de omor calificat cu premeditare prev. de art.174, 175 lit.a C.Pen., cu aplic. art.13 C.Pen.(legea veche mai favorabilă) și art.75 lit.d și alin. ultim, rap. la art.78, cu aplic. art.13 C.Pen.(legea nouă mai favorabilă), *prin schimbarea încadrării juridice din instigare la omor calificat, la câte: 20 ani închisoare, 8 ani interzicerea drepturilor prev. de art. 64 lit.a,b,c C.Pen., în condițiile art.66 C.Pen., și degradare militară.*

Adaugă la pedeapsa principală stabilită în sarcina fiecărui inculpat, un spor de 2 ani, rezultând pentru fiecare 22 de ani de închisoare.

Reduce pedeapsa stabilită fiecărui inculpat cu 1/2, în baza art.2 din Decretul nr.11/1988 privind reducerea unor pedepse, urmând ca inculpații să execute câte 11 ani închisoare.

Interzice inculpaților drepturile prev. de art.64 C.Pen., în condițiile art.71 C.Pen. ⁸⁹

În temeiul art.350 alin.1, 136 alin.1 și art.148 lit.d și h C.P.P. dispune arestarea preventivă a acestora pe o durată de 30 zile, de la data punerii în executare a mandatelor de arestare, pentru a împiedica sustragerea inculpaților de la definitivarea judecății și executarea pedepselor.

Admite acțiunile civile exercitate de părțile civile Ursu Ştefan Olga, Ursu Horia Andrei și Ursu Sorana domiciliați în S.U.A., Chicago IL 60613-648 W.Grace # 2, și-i obligă pe inculpați în solidar la plata către fiecare parte civilă a sumei de 333 milioane lei reprezentând daune morale (în total un miliard lei), actualizați la momentul achitării cu indicele de inflație.

Constată prejudiciul neacoperit.

Obligă pe fiecare inculpat la 10 milioane lei cheltuieli judiciare către stat și la căte 15 milioane lei cheltuieli de judecată către fiecare parte civilă.

Cu drept de recurs.

Pronunțată în ședință publică azi 14.07.2003.

Presedinte,
Judecător Viorel Adrian Podar

Red. VAP/4ek
28.07.2003

Grefier,
Ionescu Gabriela